ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ವವಿಹಿತವಲ್ಲ. ಇದು ಗಾಯದಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆದಂತಾಗಿದೆ. ಇವರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನಷ್ಟೆ ಗಂಟಾಗದೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿ. ಕೂಡಲೇ ಈ ಟಿ.ಟಿ.ಯನ್ನು ನಿಲುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಮಾತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್ (ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರವಾಗಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಚಿವರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಬಗರ್ ಹುಕ್ಕುಂ ಜಮೀನು ಮಾಡುವವರಿಂದ ಟಿ.ಟಿ. ಹಾಕಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವರು ಜಮೀನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹಕ್ಕು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕಾಣೆ.

೭) ಕಾರಂಜ ಜಲಾಶಯದ ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು

SRI MOHAMAD LAIQUDDIN.—Sir, the Government has taken decision to store water of Karanja river in the submergence area of Karanja project of Bidar District from the next rainy season. No doubt the work on dam site is completed, but the work on right bank and left bank channels is still at its initial stage. The Karanja project authorities have stated that there will be storage of water to its full capacity from next rainy season. It is not possible to assess now as to what extent the rain water will be stored and how much area comes under submergence after next rainy season. So far as my knowledge goes at present there is posibility of providing irrigation facility to an area of hardly 1000 acres. I am having fear in my mind that the total area which comes under submergence is nearly 25,000 acres. on total stoppage of river water in the submergence area of the project there is no meaning for wastage of 25,000 acres (under submergence) for the sake of providing irrigation to an area of 1000 acres. I therefore urge upon the Government to store the water in the submergence area proportionately which will be sufficient for providinig irrigation facility to an area of 1000 acres only and the entire 25,000 acres should not be allowed to be submerged. The area to be submerged for cultivation 1000 acres should be found out by getting report from the project engineers and that much area alone should be allowed to be submerged during the next rainy season. The entire area of 25000 acres acquired for purposes of submergence need not be used for the next year's rainy seasons water storage. The farmers whose lands will not come under submergence in the stare of next rainy seasons water, and whose land have been acquired be allowed to cultivate their respective lands till the cannal work is completed or atleast for next Kharif and Rabi cultivation.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.— (ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರವಾಗಿ) ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ. ಕಾರಂಜ ಬೃಹತ್ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ನೀರಾವರಿಗೊಳಗಾದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವರಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಗೋದಾವರಿ ಕೊಳ್ಳದ ಮುಖ್ಯ ನದಿಯಾದ ಮಾಂಜ್ರಾ ನದಿ ಉಪನದಿಯಾದ ಕಾರಂಜ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬ್ಯಾಲಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಸೂಪ ೨೧೮ ಮಿಲಿಯನ್ ಕ್ಯೂಬಿಕ್ ಮೀಟರ್

(ಪಿ.ಪಿ ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ) ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ಎರಡು ದಂಡೆಗಳ ನಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಜಲಾಶಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ೮೮,೦೦೦ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ (೨೩. ೪೯೩ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಈ ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಒಟ್ಟು ೧೪,೦೧೭ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ೭ ಗ್ರಾಮಗಳು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವುವು. ಸುಮಾರು ೭,೨೦೦ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಈ ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ೭ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ಅಂದಾಜು ೯.೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಾಗಿದ್ದು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ೯೮ ಕೋಟಿ, ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿರುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ೧೯೭೦ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು ೧೯೮೫ನೇ ಮಾರ್ಚ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ೨೫.೮೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವ್ಯಯವಾಗಿರುವುದು. ೧೯೮೬-೮೭ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಳ ಅನುದಾನ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು ೧೯೮೯ನೇ ಜನವರಿ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಯ ೪೮.೭೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದೆ. ೧೯೮೮-೮೯ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೭.೫ ಕೋಟಿರೂಪಾಯಿ ಗಳ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೮೯-೯೦ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೪.೭೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ೧೦.೩ ಕೋಟಿ. ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪರಿಹಾರ ಧನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ೭ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಸೌಲಭ್ಯ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಮತ್ತಿತರ ಅನುಕೂಲ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಕೋಡಿಯ ನೆತ್ತಿ ಬಾಗಿಲು ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಂಜ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆಯ ಒಟ್ಟು ೩೧ ಕಿ.ಮೀ. ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ೬. ಕಿ. ಮೀ. ನ ಕೆಲಸಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ೭ರಿಂದ ೧೨ನೇ ಕಿ.ಮೀ. ವರೆಗಿನ ಸಿ.ಡಿ. ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ೧೫ನೇ ಕಿ.ಮೀ. ವರೆಗಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದೇರೀತಿ ಬಲದಂಡೆ ನಾಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ ೧೩೧ ಕಿ ಮೀ ಆಗಿದ್ದು ಮೊದಲ ೧೫ ಕಿ.ಮೀ.ನಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ. ನಂತರ ೨೫ನೇ ಕಿ.ಮೀ.ವರೆಗೆ ನಾಲಾ ಲೈನಿಂಗ್ ಕೆಲಸ, ಸಿಡಿ. ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕೆಲಸ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ೨೨ನೇ ಕಿ.ಮೀ. ನಿಂದ ೬೦ನೇ ಕಿ.ಮೀ. ವರೆಗಿನ ನಾಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಕೆಲಸಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಬರಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲೂ ಸಹ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ೧೯೮೯ನೇ ಜೂನ್ ಮಾಹೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು ೧,೮೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸ ಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾರಂಜ ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ಕೋಡಿಯ ನೆತ್ತಿಮಟ್ಟ ೫೭೪.೧೫ ಮೀಟರ್ ಆಗಿದ್ದು ನಾಲೆಗಳ ತೂಬಿನ ಕೆಳಮಟ್ಟ ೫೭೫.೧೫ ಮೀಟರ್ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ ನಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಕೋಡಿಯ ನೆತ್ತಿಯ ಗೇಟುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿಸುವ ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟ ೫೮೪.೧೫ ಮೀಟರ್ ಆಗಿರುವುದು. ೧೯೮೯ನೇ ಖಾರೀಫ್ ಬೆಳೆಗೆ ೧,೮೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಟಪಕ್ಷ ೫೭೮.೭೦ ಮೀಟರ್‌ವರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ೭ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಮಟ್ಟವು ೫೭೬.೩೦ ಯಿಂದ ೫೮೦.೨ ಮೀಟರ್ ಆಗಿರುವುದು. ೬ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಟ್ಟವು ಸಂಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕಾದ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಣ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಾಲಿನಿಂದಲೇ ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ತರಲಾಗು ವುದು. ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ೫೭೮.೭ ಮೀಟರ್ ಅಂದರೆ ೩.೫೫ ಮೀಟರ್ ಕೋಡಿಯ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದಲ್ಲಿ ೫೭೮.೭ ಮೀಟರ್‌ಗಿಂತ ಕೋಡಿಯ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹಾಯಬೇಕಾಗುವ ಕಾರಣ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಭೂಮಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರುವುದು. ಯಾವ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೂ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ೧೯೮೯ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೮೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನೀರಾವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು.